

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192-י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט שאול שוחט

מבקשים י.מ. (חסוי) – באמצעות האפוטר' לגוף (גב' א.מ.)
ע"י ב"כ עוה"ד עידו דיבון

נגד

משיבים 1.ל.ש.
ע"י ב"כ עוה"ד כרמית שמש
2.עוה"ד סיגל יוריסטה עצמון – אפוטרופוס לדין

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט לענייני משפחה במחוז תל-אביב (כב' השופט מ. לוי, בתמ"ש 6455-09-15), מיום 29.3.16, במסגרתה הורה על עריכת בדיקה גנטית להוכחת קשרי משפחה בין החסוי למשיבה 1.

העובדות הצריכות לעניין

המבקש י.מ. הינו בן 84 שנים, חולה אלצהיימר במצב מתקדם ואינו מתקשר עם סביבתו (להלן: "החסוי"). אשתו של החסוי, גב' מ.א., מונתה כאפוטר' לגופו.

המשיבה 1 (להלן: "המשיבה") היא אישה בוגרת בת 47 שנים.

ביום 6.9.15 הגישה המשיבה לבית המשפט קמא תביעה במסגרתה טענה כי היא בתו של החסוי ועתרה למתן צו לעריכת בדיקה גנטית להוכחת קשרי משפחה ולמתן פסק-דין הצהרתי לפיו החסוי הינו אביה.

ביום 28.12.15 הוגש כתב הגנה לתביעה מטעם החסוי (באמצעות אשתו – האפוטר' לגוף).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192 י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

1 לאחר שהומצאה תגובתו של ב"כ היועמ"ש, הוגשה מטעם החסוי (באמצעות אשתו – האפו"ט לגוף)
2 בקשה לדחיית התביעה על הסף מחמת התיישנות ומחמת שיהוי. בהחלטה מיום 19.1.16 החליט בית
3 המשפט קמא, לאור טענה כי אשת החסוי מצויה בניגוד עניינים בניהול ההליך בשם החסוי, על מינוי
4 אפוטרופוס לדין לחסוי בשאלת תביעת האבהות. בעקבות זאת מונתה עוה"ד סיגל עצמון כאפוטרופוס
5 לדין לחסוי (המשיבה 2).

6
7 לאחר שהמשיבה התנגדה לבקשה לדחיית התביעה על הסף, ביקש בית המשפט קמא (ביום 6.3.16)
8 את עמדת האפוטרופוס לדין בעניין. ביום 13.3.16 הגישה האפוטרופוס לדין את תגובתה, ובה הודיעה
9 כי היא תומכת בבקשה לדחיית התביעה על הסף, אם מחמת התיישנות ואם מחמת מניעות ושיהוי.

10
11 ביום 20.3.16 דחה בית המשפט קמא את הבקשה לדחיית התביעה על הסף. במסגרת החלטתו דחה
12 בית המשפט קמא את טענת השיהוי לגופה, תוך שהוא קובע כי "טענה זו אינה יכולה להתקבל
13 בתביעה שלפניי" (ס' 30 להחלטה), אך באשר לטענת ההתיישנות, נראה כי בית המשפט קמא דחה
14 טענה זו רק כעילה לסילוק על הסף של התביעה, וקבע כי יש להידרש להכרעות עובדתיות ולקיום הליך
15 הוכחות, לצורך ההכרעה בה לגופה:

16
17 ..."
18 26. שני הצדדים הסתמכו על הלכת רוז'נסקי. לאורם של דברים אלו, עולה ביתר שאת הצורך
19 לדון בתובענה גופה: קיומו של הספק אודות תחולתה של התיישנות במקרה שלפני מחייב
20 להעדיף ולדון בטענות לגופן ולא לדחותן על הסף.

21
22 27. ע"פ הלכת רוז'נסקי יתכנו זכויות וסטטוסים שאינם ניתנים להתיישנות. דומה כי יהיה
23 קשה להפריז בנכונות הקביעה שקשרי דם, בדיקת אבהות, אכן יכללו באותה רשימה- אף
24 שזו לא נכתבה באופן סדור מעולם ומשכך חלה חובה לקיים דיון לגופו של עניין. כך, אין
25 ספק ששאלת זהות אביו של אדם מהווה שאלה בעניין הסטטוס שלו.

26
27 28. טענות המבקש נשענות בין היתר על נתונים עובדתיים שטרם התבררו כדבעי בבית המשפט
28 ובכלל זאת מועד היווצרות עילת תביעתה, ולכן יש צורך לדון בתביעה לגופה. (ראו למשל
29 ע"א 1708/05 אבי גרא נ' ד"ר יהושע רוזנצווייג (31.01.06))."
30 "

31
32 לאחר מתן ההחלטה לעיל, קבע בית המשפט קמא דיון לקדם משפט נוסף ליום 28.3.16. במועד זה
33 התייצבו הצדדים ובאי כוחם (מלבד החסוי). במסגרת אותו הדיון החסוי (הן באמצעות האפו"ט לגוף
34 הן באמצעות האפו"ט לדין) עתרו לקביעת התיק להוכחות. ב"כ האפוטרופוס לגוף חזר על טענתו
35 בדבר התיישנות התביעה ובדבר החלטת בית המשפט קמא כי הכרעה בשאלת ההתיישנות תלויה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192 י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

1 נסיבות ונדרשת בירור במסגרת ההוכחות ואלו ב"כ האפוטרופוס לדין חזרה על טענותיה ועמדתה, כי
2 ביצוע הבדיקה לא תועיל לחסוי וכי כלל לא ניתן לעשות את הבדיקה מאחר שלחסוי אין אפשרות
3 להתייחס לבקשה, ובדיקה בלא הסכמת הנבדק טעונה מתן הזדמנות לנבדק להשמיע את התנגדותו
4 למתן הצו (סעיף 28ו(א)(2) לחוק מידע גנטי, התשס"א-2000). מנגד, ב"כ המשיבה עתרה למתן צו
5 לבדיקת רקמות על אתר.

6
7 למחרת הדיון, ביום 29.3.16, ניתנה החלטת בית המשפט קמא נושא הבר"ע המורה על ביצוע הבדיקה
8 הגנטית לקשרי משפחה, ללא הסכמת החסוי. בית המשפט קמא נימק את החלטתו בכך ש"לא מצאתי
9 בטיעוני המתנגדים טעם אשר יהא בו להוות משקל נגד לזכותה של המבקשת לברר את זהותו של
10 אביה על אף גילה".

11
12 על החלטה זו מלין החסוי (באמצעות האפוטרופוס לגוף) בבקשת רשות הערעור שלפניי. לטענת
13 האפוטרופוס לגוף לחסוי, החלטת בית המשפט קמא נושא הבר"ע היא בניגוד לעקרון עליו התבססה
14 ההחלטה הקודמת של בית המשפט קמא מיום 20.3.16 ולפיה ההכרעה בסוגיות נושא התביעה דורשות
15 הכרעה עובדתית לאחר קיום הליך הוכחות וקביעת העובדות לאישורן. בית המשפט קמא שגה
16 משהחליט כבר בשלב הראשוני של בירור התביעה על בדיקת רקמות בטרם הובאו ראיות כלשהן –
17 בכך נשלל מהחסוי יומו בבית המשפט, ונמנע ממנו להוכיח את טענותיו.

18
19 בהחלטה מיום 11.5.16 ביקשתי את תשובת המשיבים לבקשה. כמו כן התבקשו הצדדים להודיע אם
20 הם מסכימים שבית המשפט ידון בבקשה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור על פי הרשות שניתנה.
21 בנוסף, התבקשה התייחסות לשאלה אם במקרה כזה ניתן לראות בבקשה. בתשובה סיכומים בכתב.
22 ביום 25.5.16 הוגשה תגובת המשיבה 1 לבקשה וביום 26.5.16 הוגשה תגובת האפוטרופוס לדין
23 לבקשה.

24 האפוטרופוס לדין בתגובתה הצטרפה לטיעוני ב"כ האפוטרופוס לגוף לחסוי, וחזרה גם על טענתה
25 שנטענה לפני בית המשפט קמא לפיה על בית המשפט קמא היה להימנע מלהורות על ביצוע הבדיקה
26 נוכח הוראת סעיף 28ו(א)(2) לחוק מידע גנטי, משלא ניתן לקבל מהחסוי הסכמה מדעת לביצוע
27 הבדיקה, לא ניתנה לו הזדמנות להשמיע התנגדותו, משבעבר גילה בהתנהגותו את דעתו כי אין ברצונו
28 לברר את אבהותו לגבי המשיבה ומשכיום לא ניתן לברר את עמדתו.

29

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192 י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

1 הן האפוטרופוס לגוף הן האפוטרופוס לדין לחסוי הסכימו כי בית המשפט יפעל על פי סמכותו לפי
2 תקנה 410 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 וידון בבקשה כאילו ניתנה הרשות והוגש ערעור
3 על פי הרשות שניתנה וכי ניתן יהיה לראות בתשובה סיכומים בכתב. גם המשיבה לא הביעה בתגובתה
4 לבר"ע התנגדות למתווה האמור.

דין והכרעה

8 לאחר עיון בבקשה ובתשובות לה, אני מחליט ליתן רשות ערעור ולדון בבקשת רשות הערעור כבערעור.

10 מוקשית בעיני הדרך בה בחר בית המשפט קמא לנמק את החלטתו במסגרתה הורה על מתן צו לביצוע
11 בדיקה גנטית לקשרי משפחה, ללא הסכמת החסוי או האפוטרופוס לדין עליו, בטרם התקיימו הוכחות
12 ובטרם הכריע בית המשפט קמא בטענת ההתיישנות שהועלתה בפניו.

14 בית משפט קמא הוא שקבע, בהחלטה שניתנה אך כשבוע ימים לפני ההחלטה נושא הבר"ע, כי הטענה
15 להתיישנות התביעה, שאותה העלתה האפוטרופוס לגוף של החסוי (אשת המנוח) ואליה הצטרפה
16 האפוטרופוס לדין לחסוי (אותה מינה בית המשפט קמא) - מקומה להתברר במסגרת הליך הוכחות
17 שיתקיים בתובענה. על טענות אלו חזרה האפוטרופוס לגוף גם במסגרת טיעוניה בבית המשפט קמא
18 בישיבת יום 28.3.16. באותו הדיון גם חזרה והדגישה האפוטרופוס לדין לחסוי כי לגרסתה במקרה
19 דנן הואיל ולא יכול להתקיים התנאי השני המצוין בסעיף 28(א)(2) לחוק מידע גנטי לפיו ניתנה לנבדק
20 הזדמנות להשמיע את התנגדותו (בנוסף לתנאי לפיו על בית המשפט להשתכנע כי יש סיכוי סביר
21 לנכונות טענות המשיבה בדבר קשרי המשפחה הנטענים) הרי שספק אם ניתן להורות על ביצוע בדיקת
22 רקמות על פי חוק מידע גנטי (בשים לב גם לעובדה שהחסוי בעבר גילה בהתנהגותו את דעתו כי אין
23 רצונו לברר את אבהותו לגבי המשיבה שכן לא הגיש תביעה מתאימה מטעמו במהלך השנים).

25 המשיבה בתגובתה לבר"ע טוענת כי טענת ההתיישנות שהועלתה צריכה להידחות לגופה מטעמים
26 מטעמים שונים (ס' 45-51 לבר"ע) ומוסיפה וטוענת כי פרשנות האפוטרופוס לדין את סעיף 28(א)(2)
27 לחוק מידע גנטי כאילו "כל עוד לא יכול החסוי להביע את הסכמתו ו/או דעתו בעניין אזי לא ניתן
28 לכפות עליו בדיקה" היא שגויה שכן לכך בדיוק מונה לחסוי אפוטרופוס לדין (ס' 38-42 לבר"ע).

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192-י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

1 טיעוני המשיבה כולם יפים וטובים – אך הם לא באו לידי ביטוי כלל ועיקר בהחלטה נושא הבר"ע.
2 למעשה, בית המשפט קמא כלל לא נימק את החלטתו והסתפק רק בציון מסקנתו הסופית לפיה לא
3 מצא בטיעוני המתנגדים לבקשה לביצוע הבדיקה "כדי להוות משקל נגד לזכותה של המבקשת לברר
4 את זהותו של אביה על אף גילה".

5
6 אם החליט בית המשפט קמא לסטות מהחלטתו הקודמת וסבר כי ניתן לדחות את טענת ההתיישנות
7 שהועלתה גם לגופה, ללא צורך בשמיעת ראיות, היה עליו לציין זאת במסגרת החלטתו. כך גם לגבי
8 טענות האפוטרופוס לדין באשר להתקיימותם (או אי התקיימותם) של תנאי סעיף 28(א)(2) לחוק
9 מידע גנטי בענייננו – טענות שלא זכו לכל דיון או הכרעה במסגרת ההחלטה נושא הבר"ע.

10
11 במסגרת תגובתה לבר"ע מנסה המשיבה לגמד את העובדה שהחלטת בית המשפט קמא נושא הבר"ע
12 נעדרת הנמקה וטוענת כי ההחלטה ניתנה במסגרת קדם משפט, כשבגדר סמכויותיו של שופט בקדם
13 משפט, מכוח תקנות 143(6) ו-143(10) לתקנות סדר הדין האזרחי, תשמ"ד-1984, גם לקבוע דרכי
14 הוכחת הטענות ואת כשרותן של הראיות ולהורות כל הוראה באשר לסדר הדין שיש בה לפשט את
15 הדיון או להקל עליו. המשיבה מבקשת לסווג את החלטת בית המשפט כהחלטה שנוגעת לאופן ניהול
16 ההליך, אשר נטיית ערכאות הערעור היא לא להתערב בהן אלא במקרים חריגים ויוצאי דופן.

17
18 עם כל הכבוד, איני יכול לראות החלטה שעניינה מתן צו לעריכת בדיקה גנטית להוכחת קשרי משפחה,
19 בהתאם לחוק מידע גנטי, נגד נתבע חסוי וללא הסכמתו – כהחלטה שעניינה "אופן ניהול ההליך".
20 הדברים ברורים במיוחד שעה שהצו שניתן הוא אחד מהסעדים העיקריים בתביעת המשיבה (ר' סעיף
21 27 לתביעה) וכשהחלטה ניתנת עובר לדיון הוכחות בהליך.

22 סעיף 28(א) לחוק מידע גנטי מאפשר לבית המשפט לצוות על עריכת בדיקה גנטית גם בלא הסכמת
23 הנבדק ובלבד שבית המשפט שוכנע כי יש סיכוי סביר לנכונות טענות מבקש הבדיקה בדבר קשרי
24 המשפחה הנטענים וכי ניתנה לנבדק הזדמנות להשמיע את התנגדותו למתן הצו. ברור מאליו שהחלטת
25 בית המשפט המורה על מתן צו כאמור (או הדוחה עתירה למתן צו כאמור) נדרשת להיות מנומקת,
26 ובפרט כאשר בית המשפט מחליט להורות על מתן צו כאמור בהיעדר הסכמת הנבדק כמו גם הסכמת
27 האפוטרופוס עליו.

28
29 ההנמקה היא חלק מהותי ובלתי נפרד מכל פסק דין או החלטה. ההנמקה נועדה לסייע לשופט לבחון
30 את טענות הצדדים ולגבש את החלטתו, נועדה לאפשר לצדדים להביין את היסודות עליהם עומדת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192 י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

1 ההחלטה, וכן נועדה, במידת הצורך, לאפשר לערכאת הערעור לבקר את ההחלטה (ראו לדוגמא, רע"א
2 1982/05 מקומון כל הצפון ואח' נ' פלוני ואח' . תק-על 2006(1), 956). ניתן גם להסתפק בהנמקה
3 קצרה ותמציתית, ואולם, צריך שניתן יהיה ללמוד ממנה על התייחסותו של בית המשפט לטענות
4 הצדדים ועל הבסיס להכרעתו בטענות אלה (רע"א 10141/07 - חברת עובד לוי תיעוש האבן והבנייה
5 בע"מ נ' עו"ד אמיר שושני, מפרק של חברת י. זקן מפעלי בניה בע"מ (בפירוק) ואח' . תק-על 2008(2),
6 2811). בעניינינו, אין בהחלטת בית המשפט קמא כל הנמקה הדוחה את טענת ההתיישנות לגופה או
7 המתמודדת עם החלטתו הקודמת בדבר הצורך בשמיעת הוכחות לשם ההכרעה בה ואין בהחלטת בית
8 המשפט קמא כל הכרעה שעומדת על התקיימותם של התנאים הנדרשים בסעיף 128 לחוק מידע גנטי
9 לצורך מתן צו לעריכת בדיקה גנטית בלא הסכמת הנבדק. משטענות אלו נטענו לפני בית המשפט קמא,
10 הן בכתבי טענות הצדדים והן בדיון שהתקיים עובר למתן החלטתו – שומה היה על בית המשפט קמא
11 להידרש להן במסגרת החלטתו.

סוף דבר

14 לאור כל האמור לעיל, אני מחליט לקבל את הערעור, לבטל את החלטת בית המשפט קמא מיום
15 29.3.16 ולהורות לבית המשפט קמא, ככל שסבור הוא כי יש מקום במקרה דנן ליתן צו לעריכת בדיקה
16 גנטית לקשרי משפחה בלא הסכמת החסוי ובטרם יתקיימו הוכחות בתביעה - ליתן החלטה מנומקת
17 בעניין שתתייחס הן לטענת ההתיישנות והן לשאלת התקיימותם של התנאים הנדרשים בסעיף 128
18 לחוק מידע גנטי לצורך מתן צו לעריכת בדיקה גנטית בלא הסכמת הנבדק.

19
20 העירבון, על פירותיו, יושב למבקש באמצעות בא כוחו (עוה"ד דיבון – ב"כ האפוטרופוס לגוף).

21 המשיבה 1 תישא בהוצאות המבקש ובשכ"ט בא כוחו בהליך (תוך לקיחה בחשבון של הבקשה לעיכוב
22 ביצוע שהוגשה והתקבלה) בסך של 5,000 ₪ צמודים ונושאים ריבית מהיום ועד התשלום בפועל.

23 מתיר פרסום ההחלטה במתכונת בה נחתמה – בהיעדר שמות הצדדים ופרטים מזהים אחרים.

24
25 ניתן היום, כ"ב אייר תשע"ו, 30 מאי 2016, בהעדר הצדדים.

26
27

28 שאול שוחט, שופט

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 16-04-25192-י.מ. (חסוי) נ' ל.ש.

תיק חיצוני:

1

הלחיים סגורות